

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL SUTIKIMO
PERTVARKYTI LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRĄ“ PROJEKTO**
(toliau – Projektas) (TAP Nr. 20-1432; TAIS Nr. 20-9268(2))

PAŽYMA

2020-08-19 Nr. NV-2300

Vilnius

Projekto rengėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

Projekto tikslas: gauti Vyriausybės sutikimą, kad biudžetinė įstaiga Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras būtų pertvarkytas į viešąją įstaigą Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centrą.

Dabartinė situacija: iš viso šiuo metu yra 13 valstybinių mokslinių tyrimų institutų (toliau – institutai). Iki š. m. birželio mėn., kuomet Vyriausybė 2020 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 558 „Dėl sutikimo pertvarkyti Valstybinį mokslinių tyrimų institutą Fizinių ir technologijos mokslų centrą“ sutiko, kad Fizinių ir technologijos mokslų centras būtų pertvarkytas iš biudžetinės įstaigos į viešąją, visi institutai buvo biudžetinės įstaigos.

Ministro Pirmininko 2017 m. lapkričio 10 d. potvarkiu Nr. 213 „Dėl darbo grupės pasiūlymams dėl valstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklos kokybės gerinimo parengti sudarymo“ sudaryta darbo grupė savo veiklos ataskaitoje pažymėjo, kad priimant sprendimus dėl institutų veiklos tikslų, funkcijų, statuso ir institucinės sistemos pakeitimų, tikslinga vadovautis principine nuostata, kad valstybės mokslo ir technologinei pažangai ir inovacijų sistemos stiprinimui reikalingos institucijos, gebančios operatyviai vykdyti MTEP ir atlikti valstybės bei ūkio subjektų užsakymus MTEP srityje. Atitinkamai darbo grupė pasiūlė peržiūrėti institutų teisinį statusą ir valdymą, siekiant užtikrinti jų galimybę atlikti šį vaidmenį – institutams pasiūlyta pagal poreikį pakeisti teisinę formą į viešąsias įstaigas, kurios, palyginti su biudžetinėmis, turi didesnę savarankiškumą valdymo (ypač finansų) ir personalo vadybos srityse.

Mokslo ir studijų įstatymo 40 str. 3 dalyje numatyta, kad „Valstybinis mokslinių tyrimų institutas, veikiantis kaip biudžetinė įstaiga, gali būti pertvarkomas į viešąją įstaigą“.

Projekto esmė:

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (toliau – Centras) Mokslo taryba 2020 m. vasario 4 d. posėdyje vienbalsiai pritarė, kad Centro statusas būtų keičiamas iš biudžetinės įstaigos į viešąją.

Remiantis Mokslo ir studijų įstatymo nuostatomis, pagrindinė institutų veikla – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra. Centro mokslinės veiklos kryptys yra šios:

- dirvožemio fizikinių, cheminių, biologinių savybių ir augalų mitybos procesų tyrimai, jų dėsningumų atskleidimas;
- žemės ūkio ir miško augalų selekcijos, genetikos, biotechnologijos mokslinių pagrindų plėtojimas, naujų augalų veislių kūrimas, Lietuvos Respublikos augalų genofondo tyrimai ir plėtra;
- žemės ūkio ir miško augalų biologijos dėsningumų tyrimai, kokybę ir produktyvumą lemiančių agrobiologinių sistemų modeliavimas;
- žemės ūkio ir miško augalų mikrobiologijos, patologijos, patogenezės kontrolės, augalinių žaliavų ir produktų toksikologijos tyrimai;

- žemės ūkio ir miško augalų produktų perdirbimo procesų ir saugojimo būdų modeliavimas ir optimizavimas, augalinių maisto produktų sauga ir kontrolė, sodo ir daržo augalų biologiškai aktyvių medžiagų natūralioje ir perdirbtoje produkcijoje tyrimai;
- agrarinių ir miško ekosistemų tvarumo tyrimai kintančio klimato sąlygomis;
- žemdirbystės, sodininkystės ir miškininkystės sistemų tyrimai, socialinių ir ekonominių problemų tyrimai žemės ir miškų ūkio politikai formuoti.

Centro veiklos 2018-2030 metų strategijoje numatyta **Centro vizija - *Lyderiaujantis Lietuvoje ir Šiaurės Europos regione valstybinis mokslinių tyrimų institutas, veiklą grindžiantis aukšto lygio fundamentiniais ir taikomaisiais moksliniais tyrimais, naujų mokslo žinių įgijimu, technologijų ir inovacijų kūrimu, jų perdavimu bei efektyvia eksperimentine plėtra – pažangus žemės ūkio, miškų ir maisto mokslų kompetencijos centras.***

2020 metais Centro biudžetas sudaro 8 172 tūkst. Eur. Lėšų dalis, gauta vykdant MTEP veiklą, didėja: 2017 m. siekė 560 tūkst. Eur, 2018 – 928 tūkst. Eur, 2019 (negalutiniu vertinimu) – 930 tūkst. Eur.

Centre iš viso 2020 metais įsteigta 460 pareigybių, tačiau **2020 m. pradžioje dirbo 545 darbuotojai – iš jų tik 185 mokslo darbuotojai; studijavo 61 doktorantas.**¹ Pažymėtina, kad mokslo darbuotojai sudaro tik 34 procentus personalo.

Centras daug daugiau tyrimų atlieka ūkio subjektų užsakymu, palyginti su valstybės institucijų užsakymais. 2020 metais iš viso Centras atlieka net 49 mokslinius taikomuosius tyrimus, finansuojamos Lietuvos ūkio subjektų ir 35 finansuojamus užsienio ūkio subjektų (didžioji dalis jų tęstiniai). Tuo tarpu valstybinių institucijų užsakymu atliekami tyrimais pasiskirsto taip: Aplinkos ministerijos – 13, Žemės ūkio ministerijos – 10, Susisiekimo ministerijos – 1, Mokslo, technologijų ir inovacijų agentūros – 1. **Reikšmingas ūkio subjektų finansuojamų tyrimų skaičius iliustruoja Centro kuriamos mokslinės produkcijos praktinio pritaikymo potencialą ir Centro konkurencingumą.**

Šiuo metu Centras dalyvauja 5-iose „Horizontas2020“ programos projektuose (2 iš jų baigsis 2020 metais, likę tęsis ir vėlesniais).²

Derinimas: Projektas derintas su Teisingumo ir Finansų ministerijomis, kurios pastabų nepateikė.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlome Projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Strateginių kompetencijų grupės vadovė

Daiva Žaromskytė-Rastėnė

Daiva Žaromskytė-Rastėnė, tel. 870663776, el. p. daiva.zaromskyte@lr.lt

¹ <https://www.lammc.lt/lt/apie-centra/centras-siandien/1778>

² <https://www.lammc.lt/lt/veikla/dokumentai/1789>